DOMSTOLENS DOM
30. januar 1992 *

I sag C-328/90,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Maria Patakia, Kommissionens Juridiske Tjeneste, og ved docent ved universitetet i Picardie Théofilos Margellos, der er udstationeret som national ekspert ved Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg hos Roberto Hayder, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Centre Wagner, Kirchberg,

sagsøger,

mod

Den Hellenske Republik ved medarbejder i Udenrigsministeriets Særlige Kontor for EF-Spørgsmål, advokat Evi Skandalou, Athen, derefter ved assisterende juridisk konsulent Vasileios Kontolaimos, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg på Den Græske Ambassade, 117, Val Sainte-Croix,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det fastslås, at Den Hellenske Republik har undladt at opfylde de forpligtelser, som påhviler den i henhold til Traktatens artikel 171, idet den ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger til opfyldelse af dommen af 15. marts 1988 (sag 147/86, Kommissionen mod Den Hellenske Republik, Sml. s. 1637) og dommen af 14. juli 1988 (sag 38/87, Kommissionen mod Den Hellenske Republik, Sml. s. 4415),

har

* Processprog: græsk.

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, O. Due, afdelingsformændene R. Joliet, F. Grévisse og P. J. G. Kapteyn samt dommerne C. N. Kakouris, J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias, M. Díez de Velasco og M. Zuleeg,

generaladvokat: F. G. Jacobs
justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at parterne har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 21. november 1991,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse samme dag,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 23. oktober 1990 har Kommissionen i medfør af EØF-Traktatens artikel 169 anlagt sag med påstand om, at det fastslås, at Den Hellenske Republik har undladt at opfylde de forpligtelser, som påhviler den i henhold til EØF-Traktatens artikel 171, idet den ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger til opfyldelse af dommen af 15. marts 1988 (sag 147/86, Kommissionen mod Den Hellenske Republik, Sml. s. 1637), hvori Domstolen fastslog:

»1) Den Hellenske Republik har tilsidesat sine forpligtelser efter Traktatens artikel 52 og 59 ved at forbyde de øvrige EF-landes statsborgere at oprette 'frontistirion'-skoler, private musik- og danseskoler samt give privatundervisning i hjemmet.

2) Den Hellenske Republik har tilsidesat sine forpligtelser efter Traktatens artikel 48 ved at forbyde de øvrige EF-landes statsborgere, som allerede har beskæftigelse i Grækenland, samt disses familiemedlemmer at bestride en stilling som leder eller lærer ved 'frontistirion'-skolerne og de private musik- og danseskoler, eller ved at begrænse deres adgang hertil«

og dommen af 14. juli 1988 (sag 38/87, Kommissionen mod Den Hellenske Republik, Sml. s. 4415), hvori Domstolen fastslog:

»1) Den Hellenske Republik har ikke overholdt de forpligtelser, der påhviler den i henhold til EØF-Traktatens artikel 52 og 59, idet den har opretholdt bestemmelser, som ikke udtrykkeligt fastslår, at statsborgere i andre medlemsstater har ret til at blive optaget som ordinære medlemmer af Den Græske Teknikerforening, skønt optagelse i denne forening er en betingelse for og letter adgangen til og udøvelsen af erhvervene som arkitekt, civilingeniør og landinspektør i Den Hellenske Republik.«

2 Da Kommissionen ikke har modtaget underretning om de foranstaltninger, som Den Hellenske Republik skulle have truffet for at sikre opfyldelsen af de to ovennævnte domme, har den indledt den i Traktatens artikel 169 fastsatte procedure og efter procedurens afslutning anlagt denne traktatbrudssag.

3 Hvad nærmere angår sagens faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb samt parternes anbringender og argumenter henvises til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende i det omfang, det er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

4 Kommissionen har gjort gældende, at den omstændighed, at Den Hellenske Republik endnu ikke har ændret de nationale lovbestemmelser for at bringe dem i overensstemmelse med de to ovennævnte domme af 15. marts og 14. juli 1988, udgør en tilsidesættelse af den i Traktatens artikel 171 fastsatte forpligtelse til at gennemføre de til en doms opfyldelse nødvendige foranstaltninger.

5 Den Hellenske Republik har alene anført, at de ændringer af de nationale bestemmelser, der er nødvendige for at opfylde de to domme, er under udarbejdelse og snart skulle blive offentliggjort.

6 Det understreges, at selv om der i Traktatens artikel 171 ikke er fastsat nogen frist for opfyldelsen af en dom, gør interessen i en umiddelbar og ensartet anvendelse af fællesskabsretten det nødvendigt, at foranstaltninger til dommens opfyldelse iværksættes med øjeblikkelig virkning og gennemføres hurtigst muligt (se dom af 13.7.1988, sag 169/87, Kommissionen mod Frankrig, Sml. s. 4093, præmis 14).

7 Det må derfor i overensstemmelse med Kommissionens påstand fastslås, at der foreligger et traktatbrud.

Sagens omkostninger

8 Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger. Den Hellenske Republik har tabt sagen og bør derfor betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1) Den Hellenske Republik har undladt at opfylde de forpligtelser, som påhviler den i henhold til EØF-Traktatens artikel 171, idet den ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger til opfyldelse af

— dommen af 15. marts 1988, Kommissionen mod Den Hellenske Republik (sag 147/86), hvori Domstolen fastslog:

»1) Den Hellenske Republik har tilsidesat sine forpligtelser efter Traktatens artikel 52 og 59 ved at forbyde de øvrige EF-landes statsborgere at oprette 'frontistirion'-skoler, private musik- og danseskoler samt give privatundervisning i hjemmet.

2) Den Hellenske Republik har tilsidesat sine forpligtelser efter Traktatens artikel 48 ved at forbyde de øvrige EF-landes statsborgere, som allerede har beskæftigelse i Grækenland, samt disses familiemedlemmer at bestride en stilling som leder eller lærer ved 'frontistirion'-skolerne og de private musik- og danseskoler, eller ved at begrænse deres adgang hertil«

— og dommen af 14. juli 1988, Kommissionen mod Den Hellenske Republik (sag 38/87), hvori Domstolen fastslog:

»1) Den Hellenske Republik har ikke overholdt de forpligtelser, der påhviler den i henhold til EØF-Traktatens artikel 52 og 59, idet den har opretholdt bestemmelser, som ikke udtrykkeligt fastslår, at statsborgere i andre medlemsstater har ret til at blive optaget som ordinære medlemmer af Den Græske Teknikerforening, skønt optagelse i denne forening er en betingelse for og letter adgangen til og udøvelsen af erhvervene som arkitekt, civilingeniør og landinspektør i Den Hellenske Republik.«

2) Den Hellenske Republik betaler sagens omkostninger.

Due Joliet Grévisse Kapteyn

Kakouris Moitinho de Almeida Rodríguez Iglesias

Díez de Velasco Zuleeg

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 30. januar 1992.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

O. Due
Præsident